

2023

SANSKRIT — GENERAL

Paper : DSE-B-3

(Literary Criticism)

Full Marks : 65

The figures in the margin indicate full marks.

*Candidates are required to give their answers in their own words
as far as practicable.*

Section – A

(Marks : 20)

1. अधोलिखितेषु प्रश्नेषु षण्णां प्रश्नानाम् उत्तरं संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च लेखनीयम्। 2×6
- (a) आचार्यो मम्मटः कदा आविर्भूतः? तस्य कति कृतयः सन्ति?
- (b) काव्यप्रकाशस्य मङ्गलश्लोकः कः?
- (c) के नव रसाः? तेषां यथामति चतुर्णां नामानि लिख्यन्ताम्।
- (d) “नियतिकृतनियमरहिताम्” इत्यस्य कः आशयः?
- (e) “सद्यःपरनिर्वृतिः” इत्यस्य पदस्य कोऽभिप्रायः?
- (f) मम्मटेन काव्यस्य प्रयोजनं किमुक्तम्?
- (g) कस्य भारती निर्मितिमादधती जयति?
2. अधस्तादुल्लिखितेषु द्वयोरेव टीका लेखनीया। 4×2
- (a) नवरसरुचिरा
- (b) अनन्यपरतन्त्रा
- (c) व्यवहारविद्
- (d) अर्थकृत्।

Section – B

(Marks : 25)

3. अधःप्रदत्तयोः प्रश्नयोः कस्यचिदेकस्योत्तरं लेखनीयम्। 12×1
- (a) मम्मटोक्तदिशा काव्यस्योद्भवे हेतून् प्रतिपाद्य कश्चन निबन्धो विरचनीयः।
- (b) काव्यकारणाङ्गीभूतायाः निपुणतायाः काव्यप्रकाशदिशा व्याख्या कर्तव्या।

Please Turn Over

4. अधोलिखितयोः कस्यचिदेकस्य व्याख्यानं संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च कार्यम्। 5×1
- (a) “शक्तिः कवित्वबीजरूपः संस्कारविशेषः”
- (b) “काव्यानाञ्च महाकविसंबन्धिनाम्”।
5. निम्नलिखितप्रश्नेषु चत्वारः प्रश्नाः समाधेयाः। 2×4
- (a) आचार्यो मम्मटः कस्य प्रदेशस्य निवासी आसीत्? तस्य पितुर्नाम किम्?
- (b) काव्यप्रकाशः कतिभिः उल्लासैः विभक्तः? काव्यप्रकाशस्य सम्प्रति कति टीकाः समुपलब्धाः?
- (c) कीदृशं काव्यम् उपहसनीयं स्यात्?
- (d) काव्यं कर्तुं विचारयितुं च जानन्ति ते के?
- (e) नैपुण्यं केन प्रकारेण भवति?
- (f) अभ्यासः केन प्रकारेण करणीयः?

Section – C

(Marks : 20)

6. अधस्तादुल्लिखितयोरेकतरस्यैव प्रश्नस्य उत्तरं विलिख्यताम्। 12×1
- (a) काव्यप्रकाशस्य प्रथमोल्लासगतम् उत्तमकाव्यं सोदाहरणं समालोच्यताम्।
- (b) मम्मटाचार्यसम्मतं काव्यभेदमाश्रित्य प्रबन्धः लिख्यताम्।
7. अधोलिखितेषु द्वयोः टीका कार्या। 4×2
- (a) मध्यमं काव्यम्।
- (b) शब्दचित्रकाव्यम्।
- (c) ध्वनिः।